

מסורת הש"ס

(א) (ג'ל למטו) (ב) (ג'ל למטו) (ג) (ג'ל למטו) (ד) (ג'ל למטו) (ה) (ג'ל למטו) (ו) (ג'ל למטו) (ז) (ג'ל למטו) (ח) (ג'ל למטו) (ט) (ג'ל למטו) (י) (ג'ל למטו) (יא) (ג'ל למטו) (יב) (ג'ל למטו) (יג) (ג'ל למטו) (יד) (ג'ל למטו) (טו) (ג'ל למטו) (טז) (ג'ל למטו) (יז) (ג'ל למטו) (יח) (ג'ל למטו) (יט) (ג'ל למטו) (כ) (ג'ל למטו) (כא) (ג'ל למטו) (כב) (ג'ל למטו) (כג) (ג'ל למטו) (כד) (ג'ל למטו) (כה) (ג'ל למטו) (כו) (ג'ל למטו) (כז) (ג'ל למטו) (כח) (ג'ל למטו) (כט) (ג'ל למטו) (ל) (ג'ל למטו)

אלו טרפות פרק שלישי הולין

סב.

עין משפט
נר מצוה

רבה א מ"י פ"א מהלכות
מחללות אסורות
הלכה נ"ו ח"י חמ"ג ע"ג
ס"ג טו"ש"י י"ד סמ"ג פ"ג
ספ"ק כ"ג

לענין רש"י

אישטורני"ל. ז'ו"ר.
איוני"ל. א. טו"ח.
קא"ה. קא.
אשטורני"ר
[אישטורני"ר]. ל'ר.

רבינו גרשום

והוא שיכיר עורב. כלומר
דאית ליה תרי וטמא: אמר
אמימר הלכתא עוף הבא
בסימן אחד טהור. כלומר
בעיני שלא יהיה דורס
ועוד סי' אחד שהן ב'
סימנין: דא דרב נחמן
מא. כלומר דרב נחמן לא
בני (א) אלא חד סי' שלא
יהא דורס. ואיבעית מימא
משום דפרס ועוניה לא
שכיח בישוב כלומר פרס
ועוניה חד מיניה לא דורס
ואף על פי כן טמא (ומכל
סקיף) כיון דלא שכיח
בישוב עוף הבא בסימן
שאינו דורס טהור דליכא
לספקיה בפרס ועוניה
לאפקוהי רבתי דאובמי
כלומר היא לרבתי הכל
אסורה. כל העופות

(א) נראה דל"ל דרב נחמן הא
כ"ל דלא לא היה נקי בן
ובשמתייהו עוף הבא בסימן
אחד טמא ואפי' אם הסימן
הוא נלד דרס.

מרוייהו בעינין ללא לימי למטעי:
היה מצי למימר טהור והוא שיכיר
רבי אליעזר אומר להביא את
רצוני שאר עופות הדומין לתא
מפני שיש להם זפק. מפני
שקורקנו נקלף משמע
דהך סימנין לימניהו בעורב ורבי
אליעזר סבר דאפילו הכי אפשר דהו
מין עורב ואין לחוש אם אין שני
סימני טהרה של עורב ומינו שיון
ורצנן סברי כיון דאינן שוין א"כ אינו
מינו וה"ר יצחק צ"ח מליך נדק
בעורב שאנו קורין קורבני"ל בלע"ז
ומלא שיש לו אלצע ימירה חפק ומתוך
כך היה רוצה לפרש שמעתמא דהכא
והלא אנשי כפר ממרתא אולכין אותן
א"כ ממירין כהן שאינן מין עורב ולא
מימי טעמא דיש לו זפק לאפקוי
מעורב עורב נמי יש לו זפק אלא
מפרש הטעם למה אולכין אותו
שדאין בו סימני טהרה שיש לו זפק
שהוא סימן טהרה וגם אינו דורס אלא
זה לא הולך לפרש דפשיטא דכל עוף
הדורס טמא וממילא מימי טעמא רחיה
מדאלכי ליה א"כ ממירין בו שאינו מין
עורב וקשה לפירוש הריב"ם דהס
עורב יש לו אלצע ימירה חפק א"כ אין
קרקנו נקלף ודורס ואי אפשר לומר
כן מדאמר רב נחמן עוף הבא בשני
סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל
כרחק חד מהנין שני סימנין אינו דורס
דכל עוף הדורס טמא ומדאכא
לספקוי עורב ש"מ דעורב אינו
דורס ואפשר דאותו שאנו קורין
קורבני"ל שיש בו אלצע ימירה חפק
כמו כן אינו דורס והו"ו מ"ט עופות
אלא אם נתברר לנו שהוא רק כלומר
שמוציא הזרע דרך הפה א"כ זהו עורב
ודאי דלאמר בתלם (סנהדרין ק"ח:) שהוא
משלשה שמשו במינה ולקו ונלטרך
לדמוק ולפרש דה"ק כל צ"ב סימנין
טהור פירוש שאנו מוציין סילסל שני
סימנין והשלישי אינו כל דלית ביה

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן
בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא
שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה
עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את
הזוריר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר
תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני
שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן
את הדין דבר ר"א אחר ^ללמיניהו להביא סנונית
לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל
העליון אוכלים אותן מפני שקרקנו נקלף
אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא
עורב וכל מין עורב אמר אמימר ^ההלכתא
עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דרס
א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי
א"ל ^ללא שמייע לי כלומר לא סבירא לי מאי
איכא משום פרס ועוניה ליתנהו בישוב אמר
רב יהודה עוף המסרט כשר לטהרת מצורע
וזהו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר
וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א
מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחורא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן
דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי
היינו דקתני ^הזו היא סנונית לבנה למ"ד
בדירוקא פליגי ^ומאי זו היא סנונית לבנה
לאפקוי דבתי דאובמתי אמר רחבה אמר
רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר
משום בני יונה דאציפי ותורין בני יונה
כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה
מתיב רב דניאל בר רב קטינא ^וכל העופות
פוסלין

השלישי נדחי ולא נדקתו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה
עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף בשני סימנים דורס אלא
עורב ומינו בלדג ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס
פוסלין
טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו
בטעמה עשר עופות הדדרי כזולהו תלמא סימנין כי נאמר דכולס דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי זה כפירוש
הקונטרס דהא דקתני כל שיש לו אלצע ימירה חפק וקרקנו נקלף כדורס טהור דארישא סמין דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא
ולא כפירוש ר"ת ולא נמיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי כזולהו ומייהו אין הלשון משמע כן דהא צ"ב סימנים משמע
שדקתנו שאין לו יומר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דכדורס לט שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הו"ו ספק עורב
ומשמע דלא בעינן שיכיר עורב כשאנו בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר כזולהו דלימיה אלא או בפרס או בעוניה ולרבי
אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה בעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וטונית לבנה
ובעורב ליה סימני טהרה האחרים וא"כ בעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ונבטמון פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חיאל
לדאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לגשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעוניה ואפילו לפירוש
הריב"ם דלאמר שעורב יש לו אלצע ימירה חפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב טונית מין עורב וקורקנו נקלף דקתני ומדכר נמי לא
דרס מדאלכי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה בעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק
של זוריר קטן הוא וקורקנו של טונית לא מנורא לקלפה בידיה ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: והוא דא"ר דר"ם. פירש
בקונטרס דמשכחת לה סימן אחד מחוקיין ליה בעטור כל כמה דלא חויין ליה דדרסין וקשה אמאי טהור שמה עורב הוא שיש לו שני
סימני טהרה ועוד דמשמע דאי היה פרס ועוניה שכיחי בישוב הוה מספקא ביה ואמאי כיון דמחוקיין ביה דאינו דורס ונראה לי דהוא
דלא דרס כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס ^הדתי ליכא לספקוי אלא אי בפרס או בעוניה ולא שכיחי בישוב אלא אם היה
דורס התקין עוף הדורס טמא: אמר רחבה אמר רבי יהודה. היינו רב יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מובהק קאמר רבי ו"מ דקאמר רבי
משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרב יהודה אמורא והיינו דלאמר בעלמא ^הדייק וגמר שמעתיה מפומיה דרביה כרסנה
דפומנתמא דלאמר רחבה א"כ היינו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דנברי גריס דלאמר לעיל
בפ"ק (דף י"ח:) גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דסטיו כפול היה ליה לאחוי נמי הך
דשמעתין אלא היינו דיוקא דידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אפי"ם שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה
סטיו לפניס מסטיו והוה ליה למימר אנטונית היתה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף י"ג: ושם): [וע"ע סו"פ ב"ב י"א: ד"ה אמר]:
כר"ז

היה בקי כהן. בפרס ועוניה ויודע מי קרוי פרס ועוניה: עוף
בבא בסימן אחד טהור. אם יודע שאין דומה לכן ואין שמו פרס
ועוניה אכל אם שמו פרס חיישין שמא מינו הוא: בסימן אחד
טמא. שמא פרס ועוניה הם: כ"כ
מספק פרס ועוניה ומפקה כל שאר
עופות טמאין דלית להו תלמא חוץ
מעורב: סודורי. הוא אישטורני"ל:
מפני שיש לו זפק. ואין זה מאותן
שני סימנים שבעורב ומ"מ אין לו אלא
שני ולרבי אליעזר מפני שרגיל לשתן
עם העורבים מחוקין ^הממנו וכדנתיא
^ה[בנהיבנ] (ב"ק כ"ג:) רבי אליעזר אומר
לא על חנם זוריר הולך אלא עורב
אלא מפני שהוא מינו: טונית.
איוני"ל: א. עוף בבא בסימן אחד
טהור. ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן
דלא חיישין ללמא פרס ועוניה הן
דמפרש לקמיה דלא שכיחי בישוב
אלא במדברות: והני מילי דלא דרס.
כי משהיין ביה סימן אחד מחוקיין
ליה בטור כל כמה דלא חויין ליה
דדרס. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו
על האוכל כשהוא אוכל ומחוקיין
ברגלו שלא יודע ולא יעיל כו"ו אלא
פיו הוא דרסה וכן דרך העורבים
שגדלין בנתיס שקורין קוא"ה: הא
דרכ נחמן מאי. דלאמר לעיל דבעינן
בקי ואי לא חיישין לפרס ועוניה:
מאי איכא. למאי נחוש: המפרט.
אשטורני"ר בלע"ז: ^הטונית מנורע.
שהוא לפור האמור בצורה: ^המר זוטרא
מפני הכי. להא דלאמימר ללשנא
קמא דלאמימר דפסק הלכתא כרבי
אליעזר דאסר ליה ליה דרב יהודה
דמכר ליה ליה טהרה מנורע דהא
טהורות כתיב: ^ההכי גרסינן היינו
דקטני פטונים לבנה ולא גרסינן
שנחלקו בה. דלאו דארצי יהודה קאי
אלא אמתיי דקתני למיניהו להביא
טונית לבנה: לאפקוי דבתי. הגדלות
והדרות נקירות הנתיס ושחורות
הן: פסיל. מין יונה הוא:
^הופסול משום טורין. אם לא להניאו
משחקין בצורת חורין כדאמרין

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן
בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא
שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה
עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את
הזוריר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר
תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני
שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן
את הדין דבר ר"א אחר ^ללמיניהו להביא סנונית
לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל
העליון אוכלים אותן מפני שקרקנו נקלף
אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא
עורב וכל מין עורב אמר אמימר ^ההלכתא
עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דרס
א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי
א"ל ^ללא שמייע לי כלומר לא סבירא לי מאי
איכא משום פרס ועוניה ליתנהו בישוב אמר
רב יהודה עוף המסרט כשר לטהרת מצורע
וזהו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר
וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א
מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחורא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן
דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי
היינו דקתני ^הזו היא סנונית לבנה למ"ד
בדירוקא פליגי ^ומאי זו היא סנונית לבנה
לאפקוי דבתי דאובמתי אמר רחבה אמר
רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר
משום בני יונה דאציפי ותורין בני יונה
כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה
מתיב רב דניאל בר רב קטינא ^וכל העופות
פוסלין

השלישי נדחי ולא נדקתו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה
עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף בשני סימנים דורס אלא
עורב ומינו בלדג ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס
פוסלין
טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו
בטעמה עשר עופות הדדרי כזולהו תלמא סימנין כי נאמר דכולס דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי זה כפירוש
הקונטרס דהא דקתני כל שיש לו אלצע ימירה חפק וקרקנו נקלף כדורס טהור דארישא סמין דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא
ולא כפירוש ר"ת ולא נמיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי כזולהו ומייהו אין הלשון משמע כן דהא צ"ב סימנים משמע
שדקתנו שאין לו יומר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דכדורס לט שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הו"ו ספק עורב
ומשמע דלא בעינן שיכיר עורב כשאנו בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר כזולהו דלימיה אלא או בפרס או בעוניה ולרבי
אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה בעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וטונית לבנה
ובעורב ליה סימני טהרה האחרים וא"כ בעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ונבטמון פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חיאל
לדאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לגשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעוניה ואפילו לפירוש
הריב"ם דלאמר שעורב יש לו אלצע ימירה חפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב טונית מין עורב וקורקנו נקלף דקתני ומדכר נמי לא
דרס מדאלכי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה בעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק
של זוריר קטן הוא וקורקנו של טונית לא מנורא לקלפה בידיה ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: והוא דא"ר דר"ם. פירש
בקונטרס דמשכחת לה סימן אחד מחוקיין ליה בעטור כל כמה דלא חויין ליה דדרסין וקשה אמאי טהור שמה עורב הוא שיש לו שני
סימני טהרה ועוד דמשמע דאי היה פרס ועוניה שכיחי בישוב הוה מספקא ביה ואמאי כיון דמחוקיין ביה דאינו דורס ונראה לי דהוא
דלא דרס כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס ^הדתי ליכא לספקוי אלא אי בפרס או בעוניה ולא שכיחי בישוב אלא אם היה
דורס התקין עוף הדורס טמא: אמר רחבה אמר רבי יהודה. היינו רב יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מובהק קאמר רבי ו"מ דקאמר רבי
משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרב יהודה אמורא והיינו דלאמר בעלמא ^הדייק וגמר שמעתיה מפומיה דרביה כרסנה
דפומנתמא דלאמר רחבה א"כ היינו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דנברי גריס דלאמר לעיל
בפ"ק (דף י"ח:) גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דסטיו כפול היה ליה לאחוי נמי הך
דשמעתין אלא היינו דיוקא דידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אפי"ם שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה
סטיו לפניס מסטיו והוה ליה למימר אנטונית היתה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף י"ג: ושם): [וע"ע סו"פ ב"ב י"א: ד"ה אמר]:
כר"ז